proLékaře.cz | 4.11.2026

Editorial

Emil Martinka, editor tohto čísla

Vážení čitatelia,

dovoľte mi privítať vás na stránkach druhého tohtoročného čísla časopisu Forum diabetologicum, v ktorom sa cielene zameriavame na problematiku diabetickej neuropatie, nefropatie a diabetickej nohy. Výsledky v starostlivosti práve o tieto komplikácie sú hlavnými parametrami hodnotenia starostlivosti o pacientov s diabetes mellitus aj v rámci medzinárodných porovnávaní.

Podľa štatistík NCZI podiel pacientov s väčšinou z týchto komplikácií mierne ale trvale narastá, čo však nie je jav obmedzený iba na Slovensko. Táto skutočnosť môže na jednej strane odrážať lepšiu a včasnejšiu diagnostiku, lepšie vykazovanie, dlhšie prežívanie pacientov, na druhej strane však môže signalizovať aj nedostatočnú starostlivosť o pacientov v začiatočných štádiách, vrátane skríningu a prevencie, čo je aj jedným z argumentov pri presadzovaní filozofie, aby sa o pacientov s diabetom od začiatku ochorenia staral odborník, teda diabetológ.

Máme k dispozícii viacero dôkazov, ktoré ukázali, že včasná intenzívna liečba počas úvodných 10–15 rokov ochorenia prináša zásadný benefit v zmysle redukcie, oddialenia a spomalenia rozvoja komplikácií, a to až o viac ako 40 % a tento efekt pretrváva aj v neskoršom období ako tzv. metabolická pamäť.

Okrem včasnej diagnózy diabetu a včasnej intenzívnej liečby je však tiež potrebná aj adekvátna kvalita starostlivosti s trvalou implementáciou medicíny založenej na dôkazoch, teda tzv. EBM-postupov, cost-efektívnych stratégií, sprístupnenie efektívnej a bezpečnej liečby čo najširšej vrstve pacientov, lepšia koordinácia starostlivosti, štandardizácia liečby, zavedenie indikátorov kvality starostlivosti a ďalšie nástroje. K týmto trendom sa snažíme orientovať aj modernú slovenskú diabetológiu.

SDS iniciovala viaceré projekty zamerané na zodpovedanie mnohých spomenutých otázok. Spomeniem projekty ako Register diabetikov, Oftlamologické reading centrá, projekt Eskulap, projekt Školenia diabetologických sestier v problematike diabetickej nohy, pripravovaný projekt Diabetická nefropatia a ďalšie, ktoré smerujú k zlepšeniu starostlivosti a tiež k zlepšeniu organizácie starostlivosti. Problematika vo všetkých prípadoch je totiž multi(medzi)odborová, a teda nevyhnutná je vzájomná spolupráca, ktorá sa stretá so záujmom. Niektoré projekty už prinášajú aj prvé zaujímavé výsledky. Spomeniem napríklad prvé výsledky Oftalmologického reading centra, ktoré ukázali, že výskyt očných komplikácií diabetu ako je proliferatívna a neproliferatívna retinopatia, či diabetický edém makuly je na Slovensku zrejme nižší (aspoň podľa výsledkov v skupine pacientov s dlhšie trvajúcim diabetom), než sa uvádza v rovnakých skupinách bežných štatistikách publikovaných v literatúre. To by mohlo byť celkom povzbudivé. Ako je tomu v prípade neuropatie a nefropatie sa dozvieme v najbližšej dobe.

Implementácia EBM-postupov na Slovensku vychádza z medzinárodných štandardov Európskej asociácie pre štúdium diabetu (EASD) a Americkej diabetologickej asociácie (ADA), ktoré sú vypracované na základe najnovších vedeckých poznatkov a súčasne dôkazov cost-efektivity. Ich implementácia teda predpokladá aj ekonomickú výhodnosť. Aby však boli optimálne stratégie postupov realizovateľné, musí sa zjednocovať pohľad odborníka aj platcov starostlivosti. Z tohto hľadiska sme radi, že v súčasnej dobe dochádza k významným zmenám v zneniach indikačných obmedzení pre gliptíny, agonisty GLP1-receptorov, analógy bazálneho inzulínu a tiež niektoré lieky pre liečbu komplikácií, čo umožňuje efektívnejší terapeutický prístup práve v úvode ochorenia a včasných štádiách komplikácií, čo je z hľadiska prognózy pacienta rozhodujúce.

Vážení čitatelia, som rád a veľmi si cením, že na tomto čísle spolupracovali viaceré osobnosti slovenskej ale aj českej medicíny, a to nielen z odboru diabetológia, ale tiež z odboru neurológia, nefrológia, chirurgia, radiodiagnostika a ďalší. Patrí im vďaka nielen za aktuálne príspevky, ale aj za spoluprácu, ktorú opakovane demonštrovali na viacerých spoločných stretnutiach. Naša vďaka tiež patrí viacerým farmaceutickým spoločnostiam za podporu našich projektov.

Vážené dámy a páni, verím, že aj toto číslo obdobne ako predošlé vám prinesie zaujímavé čítanie a obohatí vás o nové poznatky a pohľady na problematiku komplikácií diabetu a ich včasnej liečby.

V Ľubochni 29. apríla 2013

Váš

doc. MUDr. Emil Martinka, PhD.
predseda Slovenskej diabetologickej spoločnosti